

دستاوردها و فعاليت‌هاي موسسه حيات وحش ميراث پارسيان تا پايان اسفندماه ۱۳۹۲

سالي که با همراهي شما پشت سر گذاشتيم سرشار از فعاليت‌هاي مختلفي چون مشارکت در پروژه‌هاي حفاظتي ملي و بين‌المللي، آموزش و آگاه‌سازي، شرکت در همایش‌ها و کنفرانس‌ها، مشارکت با سازمان‌هاي مردم‌نهاد و فعالان محيط زيست، تلاش براي گردآوري کمک‌هاي مالي، و جابه‌جايي دفتر موسسه بود.

پروژه‌هاي ملي و بين‌المللي حفاظت از حيات وحش

ما به عنوان نخستين سازمان مردم‌نهاد ايراني موفق به امضاي سند فاز دوم پروژه بين‌المللي حفاظت از يوزپلنگ آسيايي با همکاري سازمان ملل و سازمان محيط زيست شديم. در اين سند ما متعهد به مشارکت ۱۰۰ هزار دلاري در مدت سه سال هستيم که اين مبلغ شامل کار کارشناسي در زيستگاه‌هاي يوز و مشارکت در پروژه‌هاي تعريف شده در نقشه کاري پروژه مي شود.

در راستاي اجرائي مفاد سند امضا شده فاز نخست، برآورد جمعيت يوز آسيايي در ذخيره‌گاه زيستکره توران پايان يافت. اين فعاليت با دستورالعمل جديد از بهمن ۹۲ دوره جديدي از دوربين‌گذاري را آغاز کرد. در اين برنامه يوزهاي شناسايي شده در فاز نخست مورد پايش قرار خواهند گرفت و نقاط جديدي نيز به مناطق دوربين‌گذاري اضافه مي‌شود. مشارکت در سرشماري تابستانه علفخواران توران نيز از جمله فعاليت‌هاي ديگر ما بوده است. اين مشارکت با هدف دستيابي به روش‌هاي کارآمد برآورد جمعيتي علفخواران و با مشاوره و حمايت اساتيد اين امر در عرصه بين‌المللي انجام گرفت. در راستاي پروژه حفاظت از يوز آسيايي، کارگاه مشارکتي بومي‌سازي روش‌هاي کاهش تعارض دام و حيات وحش در توران را با شرکت جمعي از دامداران توران برگزار کرديم. علاوه بر پژوهش‌هايي که در زمينه روش‌هاي کاهش تعارض دام و حيات وحش در توران صورت گرفت، سه پژوهش ديگر نيز در اين منطقه انجام شد: برآورد جمعيت کفتار راه راه در قالب يک پروژه پايان نامه کارشناسي، برآورد جمعيت پلنگ ايراني در توران در قالب پايان‌نامه کارشناسي ارشد، و ارزيابي زيستگاه پلنگ

ایرانی در قالب تحقیق دانشگاهی. همچنین برنامه آزمایشی پژوهش درباره‌ی ظرفیت برد دام و علفخواران توران با مشارکت اساتید دانشگاهی آغاز شد تا در سال آینده به اجرا درآید. این پژوهش با تمرکز بیشتر بر وضعیت گورخر آسیایی صورت می‌گیرد.

هم‌زمان با پیشنهاد طرح مشارکت در مدیریت منطقه حفاظت شده پرور، گروه‌های کاری موسسه را تشکیل و برنامه‌ریزی‌های لازم را برای چگونگی پیشبرد کار انجام داده‌ایم. چشم‌انداز یکساله و پنج‌ساله در هر حوزه‌ی کاری برای مشارکت در مدیریت این منطقه مشخص شده است. با آن که ما همچنان در انتظار موافقت سازمان و امضای تفاهم‌نامه‌ای برای آغاز به کار این پروژه هستیم، تمام برنامه‌ریزی‌های اولیه را انجام داده‌ایم.

در ادامه پروژه مطالعاتی حفاظت از قوچ لارستان و به عنوان فاز دوم پروژه، پس از بررسی‌های لازم زون حفاظتی برای ذخیره گاه اختصاصی انتخاب و همکاری با افراد محلی و سرمایه‌گذاران برای ارائه پیشنهاد قرق اختصاصی به سازمان حفاظت محیط زیست آغاز شد. هدف از این ذخیره‌گاه اختصاصی تلاش برای افزایش جمعیت این گونه کمیاب قوچ و میش در ایران به همت بخش خصوصی و تعاونی‌های محلی است. در صورت پذیرش طرح، مؤسسه در نقش مشاور تخصصی خدمات خود را ارائه خواهد داد.

با اتمام فاز اول پروژه حفاظت از پلنگ در پارک ملی گلستان، در جهت حفاظت از این گونه حساس از دو پژوهش که در قالب پروژه دکترا با همکاری دانشگاه گوتینگن آلمان تنظیم شده بودند حمایت کردیم. این پژوهش‌ها توسط آقای محمود صوفی صورت گرفت و به مطالعه جمعیت مرال و شوکا که از طعمه‌های پلنگ هستند اختصاص داشت. در همین راستا آقای آرش قدوسی، دانشجوی دانشگاه گوتینگن، تلاشی برای برآورد جمعیت دیگر طعمه‌های پلنگ ایرانی (قوچ و میش و گراز) در پارک ملی گلستان با روش‌های نوین در قالب پایان‌نامه دکترای خود آغاز نمود که موسسه نیز در این راه با کمک‌های کارشناسی خود همراهی کرد. گردآوری داده‌های پژوهش اجتماعی موسسه در منطقه تحت عنوان "نگرش جوامع محلی منطقه حاشیه پارک ملی گلستان به محیط زیست و فعالیت‌های حفاظتی سازمان" پایان یافته است و پس از تحلیل نهایی گزارش آن

اعلام خواهد شد. انتظار می‌رود به کمک یافته‌های این پژوهش بتوانیم در راستای اجرای فاز دوم پروژه گام‌های مؤثری در کاهش شکار غیرمجاز در منطقه، که یکی از مهم‌ترین تهدیدهای طعمه‌های پلنگ به شمار می‌آید، برداریم. مؤسسه از ابتدای پروژه گلستان همواره تلاش نمود تا با ایجاد زمینه‌های مشارکت جوامع محلی، بتواند با به اشتراک گذاشتن سودمندی پارک ملی با جوامع مردمی از فشار تهدیدهایی مانند شکار غیر مجاز بکاهد. در همین راستا تلاش‌های خود را با برگزاری سلسله جلساتی با شکارچیان بومی ادامه دادیم. این جلسات در بیشتر مواقع با حضور برخی از شکارچیان تشکیل می‌شد. اما در بهار سال ۱۳۹۲ با حضور نزدیک به ۳۰ نفر از شکارچیان شمال و غرب پارک ملی، جمعی از علاقه‌مندان و روحانیان محلی و همچنین حضور رییس وقت پارک ملی گلستان، آقای رستاقی، یک جلسه‌ی کارگاهی برگزار شد که نقطه عطفی برای نزدیکی ذینفعان پارک ملی گلستان محسوب می‌شد.

پروژه حفاظت از خرس سیاه آسیایی در استان سیستان و بلوچستان به کمک کانون محیط‌بان در دست اجراست. همچنین جشنواره‌ای در استان با نام "مم خرس سیاه بلوچی" برای آگاه‌سازی و آشنایی جامعه محلی و بومیان با این گونه با حمایت مؤسسه و توسط آقای مهدی چلانی به اجرا درآمد. بخش دوم این پروژه در کرمان، دیگر زیست‌گاه مهم خرس سیاه آسیایی، با حمایت مالی گروه صنعتی بارز و با همکاری کانون محیط‌بان در جریان است.

فاز دوم پروژه حفاظت از دلفین بینی بطری در آب‌های خلیج فارس آغاز شد. در این فاز گروه‌های محلی و بومی از طریق مشاوره با کارشناسان مؤسسه و استفاده از تجربیات فاز اول، به ادامه کار پرداخته‌اند. پروژه‌ای نیز در قالب یک پایان‌نامه کارشناسی ارشد به مطالعات اجتماعی منطقه پرداخته است. همچنین، با کمک مالی به بازگشایی فروشگاه صنایع دستی روستای شیب‌دراز در راستای توانمندسازی جامعه محلی گام برداشتیم.

یکی از دوستان موسسه، آقای کوروش بهزادی، داوطلبانه و با پیام حفاظت از دلفین فاصله تهران تا قشم (خلیج فارس) را با دوچرخه رکاب زد. او همچنین برای حفاظت از حاشیه دریای خزر از شرق تا غرب خزر را با دوچرخه طی کرد و در طول مسیر حرکت خود پیام موسسه را در جهت حفظ محیط زیست به گوش علاقه‌مندان رساند.

آگاه‌سازی و آموزش

راه‌اندازی وب‌سایت موسسه به دو زبان فارسی و انگلیسی از دستاوردهای سالی که گذشت بود. در سال ۹۲ دو شماره از خبرنامه حیات وحش ایران نیز به چاپ رسیده است. موسسه در راه آگاه‌سازی عمومی به چاپ بروشور و پوستر سمندر غارزی و دو کتاب "راهنمای میدانی خزندگان و دوزیستان ایران" و "ردپا و آثار جانوران" از انتشارات ایران‌شناسی کمک مالی نموده است. همکاری با باغ وحش ارم سبز برای طراحی و تهیه تابلوهای اطلاعات جانوران یکی دیگر از کارهای موسسه در سال گذشته بود.

با هدف آگاه‌سازی عمومی و با همکاری شهرداری تهران، تعداد ۱۰ بنر با موضوع انقراض یوزپلنگ طراحی و در ۱۰ نقطه از شهر تهران نصب شد. همچنین تیزری به مناسبت روز ملی یوز با حمایت بانک پارسیان و کارآفرین به مدت ۱۰ روز در تمامی واگن‌های متروی تهران پخش شد.

کتاب عکس "ایران: چهارراه حیات‌وحش" حاوی عکس‌هایی از حیات وحش کشور که توسط چند عکاس نامی ایرانی گرفته شده در دست انتشار قرار دارد. عواید فروش کتاب به موسسه تعلق می‌گیرد.

مدیران و کارشناسان موسسه بر این عقیده هستند که آموزش و ایجاد تفکر محیط‌زیستی بهتر است از مقاطع پایین تحصیلی و برای کودکان و نوجوانان که آماده یادگیری هستند شروع شود. از این رو همکاری نزدیکی را با برخی مدارس مانند آفتاب آذرین (دخترانه)، جاوید (پسرانه)، سوده (دخترانه) و تکریم (دخترانه) آغاز کردیم و با حضور در کلاس‌های دانش‌آموزان کوشیدیم به آنان آموزش‌های ساده‌ی محیط‌زیستی بدهیم. همکاری ما با دوستداران محیط‌زیست در بنیاد امید مهر که در سال‌های گذشته شروع شده بود در این سال نیز ادامه داشت.

موسسه حیات وحش میراث پارسیان، برپایه سیاست همکاری و مشارکت با سازمان‌های مردم‌نهاد و فعالان محیط‌زیست، تعدادی دوربین تله‌ای در اختیار انجمن پایشگران محیط زیست ایران (پاما) قرار داد تا به مطالعه جمعیت پلنگ ایرانی در منطقه طالقان بپردازند.

با همکاری پایگاه خبری سبزپرس، دوره "تهیه محتوای رسانه‌ای" برای فعالان حوزه حیات وحش در محل موسسه برگزار شد. در این دوره که با هدف ارتقای قابلیت‌های خبررسانی از اتفاقات حیات وحش طراحی شده بود از کلیه موسسه‌های فعال در عرصه حیات وحش دعوت به عمل آمد و به افراد شرکت کننده در دوره، که شامل افراد علاقه‌مند و برخی اعضای سمن‌های فعال در حوزه‌ی حیات وحش بودند، مدرک شرکت در دوره ارائه شد.

همایش‌ها

موسسه حیات وحش میراث پارسیان در راستای تبادل دانش و تجربیات علمی و عملی در چند همایش و کنفرانس در سال گذشته شرکت کرده است. یکی از این‌ها همایش ملی دانشجویی اکولوژی حفاظت در دانشگاه شهید بهشتی بود که موسسه با ارائه پوستر و مقاله پروژه "حفاظت از دلفین بینی بطری" و مقاله و سخنرانی "بررسی اجمالی میزان ثبت یوز آسیایی در ذخیره‌گاه زیست‌کره توران در فصول متفاوت" در آن شرکت داشت. آقای امیرحسین خالقی، از کارشناسان موسسه، با شرکت در همایش پلنگ عربی کشور عمان گزارشی را درباره‌ی روش‌های اجرایی و دستاوردهای برنامه حفاظتی پروژه پلنگ ایرانی در پارک ملی گلستان به عنوان یک نمونه موفق ارائه دادند.

یکی دیگر از فعالیت‌های موثر موسسه همکاری در برگزاری "سمپوزیمی راهگشا برای ایجاد دگرگونی قابل ارزیابی" در دی‌ماه ۹۲ در شهر لندن بود. این سمپوزیم با همکاری و حمایت بنیاد میراث ایران و موسسه حیات وحش ایران برگزار شد. پژوهشگران و منتقدان عرصه محیط زیست به بررسی کاستی‌ها و مهم‌تر از آن ظرفیت‌ها

و توانایی‌های محیط زیست ایران پرداختند و راهکارهایی را برای حفظ محیط زیست ایران ارائه کردند. در این گردهمایی بر همکاری میان سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان‌های مردم‌نهاد به عنوان یکی از روش‌های مهم پیشبرد برنامه‌های حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی کشور تاکید فراوان شد.

جذب کمک‌های مالی

آقای پرویز تناولی، مجسمه‌ساز و نقاش برجسته کشور، در اقدامی بی‌سابقه پنج اثر ارزنده خود را برای کمک به حفاظت از طبیعت و حیات وحش کشورمان به موسسه اهدا کردند. سپس با برگزاری یک مزایده در مهرماه ۱۳۹۲ در مرکز تجاری سام (سام سنتر) آثار مذکور به فروش رسیدند. در این مراسم که با حمایت مالی فراتلی روستی ممکن شده بود جمع قابل توجهی از هنردوستان و دوستداران طبیعت شرکت داشتند و در کل مبلغ ۴۹۱ میلیون تومان پس از کسر هزینه‌ها به دست آمد.

همچنین موسسه با عضویت در برنامه ۱٪ برای زمین از حمایت مالی شرکت خشک مانا (میویتا) برخوردار شد. با افزایش آگاهی گروه‌های مختلف و آشنایی آنها با مسؤولیت‌های اجتماعی‌شان توانستیم چند شرکت تجاری و عمرانی را برای حمایت از حیات وحش ترغیب کنیم. برای این کار از کمک‌های بی‌شائبه آقای مهندس فیروز فیروز و سرکار خانم فریده ممتحن برخوردار شدیم. شرکتهای "پوبر"، "کیسون"، "مجتمع عمرانی ایرانشهر" و شرکت "های پرینتر" در جمع حامیان مالی موسسه قرار گرفته‌اند. شرکت پرسیت با مدیریت جناب آقای دکتر روحانی از دیگر حامیان بزرگ موسسه با اهدای فضای دفتری و مبلمان اداری درخور ما را یاری کردند. آماده-سازی و تغییر دکوراسیون داخلی دفتر جدید را با مشاوره "میثم فرودینه" به انجام رساندیم که متأسفانه در حادثه‌ای ناگوار جان باخت. از او سپاسگزاریم و یادش را گرامی می‌داریم.

سال گذشته در سابقه‌ی کاری مؤسسه نقطه عطفی بود که در آن به بازبینی سیاست‌های کلی مؤسسه پرداختیم و سعی کردیم برنامه‌ریزی‌های راهبردی مؤسسه را با تکیه به تجارب گذشته و تجربه دیگر موسسه‌های مشابه در جهان تعریف کنیم و توان تشکیلاتی مؤسسه را افزایش دهیم.